

De toekomst van het Nederlandse familiebedrijf

Waarom Nederland de ruggengraat van onze
economie nu moet beschermen en versterken

Januari 2026

Het familiebedrijf: dé ondernemingsvorm die Nederland sterk houdt

Het familiebedrijf is door haar unieke eigenschappen van cruciaal belang voor de Nederlandse economie. Het is de meest voorkomende ondernemingsvorm (61,5% van alle ondernemingen) en goed voor ruim 2,8 miljoen banen. De toekomst van het familiebedrijf is echter niet vanzelfsprekend. Alleen met politieke wil, duidelijke keuzes en een koers die gericht is op de lange termijn, blijft deze vorm van ondernemerschap behouden voor Nederland. Het moment om de keuze te maken is nu.

Onze oproep is helder: kies voor een koers waarin familiebedrijven kunnen blijven doen waar ze goed in zijn – ondernemen met passie en verantwoordelijkheid, over generaties heen. Geef vertrouwen, erken het verschil en maak ruimte voor langetermijnondernemerschap. Zo bouwen we samen aan een economie die stabiel, sociaal en toekomstbestendig is.

Daarom roepen wij u op om:

1. De voorgestelde aanbevelingen mee te nemen in besluitvorming
2. In wet- en regelgeving structureel rekening te houden met het familiebedrijf als aparte categorie.
3. Familiebedrijven actief te betrekken bij de totstandkoming en uitvoering van beleid.

Onze aanbevelingen:

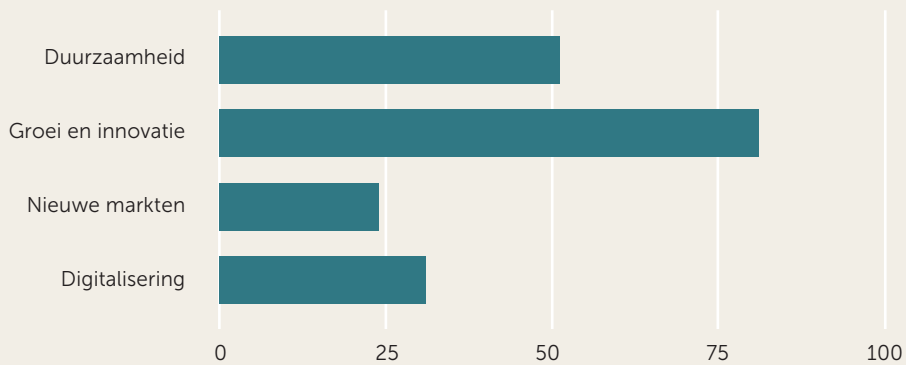
1. **Ontwikkel een formele definitie van het familiebedrijf:**
 - Veranker een formele definitie van het familiebedrijf in de wet- en regelgeving.
 - Gebruik deze definitie als toetsingskader voor nieuwe wet- en regelgeving.
 - Zorg voor herkenning in statistiek, beleid en monitoring.
2. **Beperk regeldruk en geef ruimte voor duurzame groei:**
 - Stel een Small Mid-Cap-categorie in voor doorgroeierende (familie)bedrijven in lijn met de aankomende regelgeving uit Europa.
 - Laat familiebedrijven meedenken over oplossingen om regeldruk te verminderen.
 - Stimuleer ondernemers die duurzaam groeien met oog voor brede welvaart.
3. **Herstel de balans tussen toezicht en privacy van eigenaren:**
 - Beperk de toegang tot het UBO-register tot partijen die strikt noodzakelijk zijn voor het doel: fraude- en witwasbestrijding.
 - Stel harde sancties in bij misbruik van de toegang tot het UBO-register.
 - Beperk administratieve lasten, voorkom dubbelingen in KYC en wees transparant naar UBO's.
4. **Kies voor effectieve en uitvoerbare belastingheffing:**
 - Voer een vermogenswinstbelasting in voor illiquide aandelen in box 3.
 - Belast geen ondernemingsvermogen dat vastzit in de onderneming, maar laat belasting betalen als de middelen er zijn.
 - Zorg voor een stabiel, voorspelbaar fiscaal kader dat langetermijnondernemerschap versterkt.
5. **Faciliteer familiebedrijven bij de bedrijfsopvolging:**
 - Zorg dat alle familiebedrijven gebruik kunnen maken van de bedrijfsopvolgingsregelingen, voor de continuïteit van hun onderneming.
 - Laat de bedrijfsopvolgingsregelingen werken voor ondernemers en niet voor beleggers.

Deze aanbevelingen vormen samen een realistisch en uitvoerbaar beleidsplan. Een plan dat geen extra regels opstelt voor ondernemers, maar juist eenvoudiger en beter beleid mogelijk maakt. Een plan dat niet draait om vandaag, maar om morgen en de volgende generaties.

Peiling onder leden van FBNet | Familiebedrijven Nederland

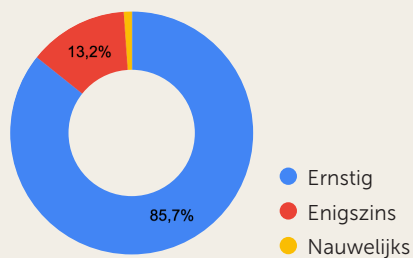
Door de BOR/DSR meer investeringen in:

Aantal familiebedrijven (N=187)

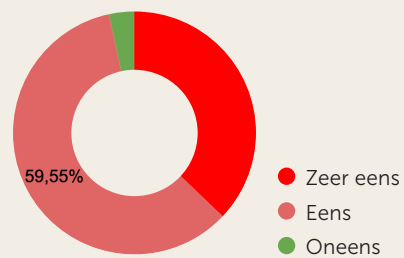
Jaarlijkse belasting op het ondernemingsvermogen schaadt mijn bedrijf:

N=91

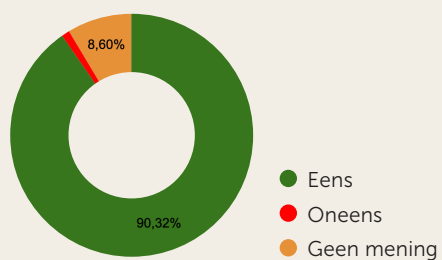
Mijn privacy als aandeelhouder wordt ingeperkt:

N=89

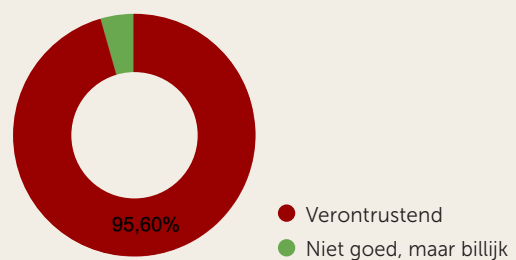
Het familiebedrijf moet worden verankerd in wetgeving:

N=93

Journalisten die toegang krijgen tot het UBO-register vind ik:

N=91

Introductie

Familiebedrijven zijn al generaties lang het kloppend hart van de Nederlandse economie en maatschappij. Continuïteit, werkgelegenheid en maatschappelijke betrokkenheid staan centraal in de bedrijfsvoering. Waar andere bedrijven vaak primair sturen op aandeelhouderswaarde en winstmaximalisatie, varen familiebedrijven op hun langetermijnverantwoordelijkheid en rentmeesterschap. Ze investeren in mensen, regio's en innovatieve oplossingen. Niet omdat dit hen wordt opgelegd, maar omdat ze ervan overtuigd zijn dat hun toekomst ervan afhangt. Het is een unieke vorm van ondernemerschap, waar eigendom en ondernemen samenkomen met grote maatschappelijke betrokkenheid. Juist nu de wereld snel verandert en economische, duurzame en maatschappelijke transitie elkaar in hoog tempo opvolgen, is ondernemerschap met passie en verantwoordelijkheid geen luxe, maar noodzaak.

Bij Breman geloven we in rentmeesterschap: we willen de aarde mooier achterlaten voor de volgende generatie. Dat reikt verder dan het bedrijf, we willen ook op een positieve manier impact maken op de persoonlijke omgeving van alle collega's. Naar elkaar omkijken hoort bij ons DNA.

Bernardo Eenkhoorn, 4e generatie Breman Installatiegroep (FBNed Magazine)

Familiebedrijven houden ook het strategisch eigendom van Nederlandse ondernemingen in eigen handen. Het doet er namelijk toe wie de eigenaar is. Doordat familiebedrijven hun ondernemingen uitbouwen met eigen vermogen en zorgen voor voldoende buffers zijn ze minder kwetsbaar in economisch zwaardere tijden. Dit komt de stabiliteit van de economie ten goede. Die veerkracht was goed zichtbaar gedurende de coronapandemie: familiebedrijven deden minder een beroep op steunmaatregelen van de overheid en hielden vaker personeel in dienst dan niet-familiebedrijven. Dat is geen toeval, maar het gevolg van ondernemen waarin langetermijndenken centraal staat.

Met 300.000 bedrijven en bijna 3 miljoen banen vertegenwoordigen familiebedrijven ruim 61,5% van het Nederlandse bedrijfsleven. Maar hun waarde is nog groter dan hun aandeel in de economie: ze dragen zorg voor de leefbaarheid van dorpen en steden, investeren in hun regio, bieden mensen kansen dichtbij huis en leveren een bewezen bijdrage aan sociale samenhang. In vrijwel iedere sector zijn familiebedrijven de dragers van ondernemerschap, vakmanschap, innovatie en continuïteit.

We vinden het belangrijk om als familiebedrijf stevig geworteld te zijn in de maatschappij en oog te hebben voor een ander. Daarom zetten onze collega's zich in voor vrijwilligersprojecten in Zwolle, zoals het jaarlijks onderhouden van de tuin bij revalidatiecentrum De Vogellanden en activiteiten waarbij we in contact komen met mensen die het minder goed hebben. Vanuit die betrokkenheid hebben we de Hanzestrohm Foundation opgericht. Met de foundation ondersteunen we initiatieven op het gebied van talentontwikkeling, kunst en cultuur, kansengelijkheid en natuurbehoud – allemaal projecten die bijdragen aan een sterke, verbonden en leefbare samenleving in onze eigen stad.

Gijs Hemmink, 3e generatie Hanzestrohm (FBNed Magazine)

Toch komt dit fundament van onze economie steeds vaker in de knel. Ondernemers worden geconfronteerd met toenemende regeldruk, fiscale onzekerheid en onvoorspelbaar beleid dat onvoldoende rekening houdt met hun eigendomsstructuur en langetermijnvisie. Het gevolg: opvolging wordt uitgesteld. Hierdoor ontstaat onzekerheid en mogelijk stilstand: investeringen blijven achter en kennisoverdracht stopt. Dit raakt niet alleen het familiebedrijf zelf, maar ook de innovatiekracht en stabiliteit van de Nederlandse economie.

Een belangrijke oorzaak hiervan is het ontbreken van erkenning van het familiebedrijf als aparte categorie van bedrijven in de wetgeving, zoals het geval is voor start-ups en scale-ups. Generiek beleid leidt tot generieke oplossingen en mist daarmee het vermogen om juist datgene te ondersteunen dat Nederland veerkrachtig houdt. Ondertussen neemt de druk toe om het familiebedrijf te verkopen aan (buitenlandse) eigenaren of om activiteiten naar het buitenland te verplaatsen. Niet omdat de familie dat wil, maar omdat de onzekerheid en het systeem haar ertoe dwingt. Het voortzetten van het bedrijf door de volgende generatie betekent een greep in de kas door de belastingclaim van zowel de schenk- en erfbelasting als de inkomstenbelasting. Zo verdwijnt het type ondernemerschap dat de kracht vormt achter onze economie.

Rekenvoorbeeld belastingclaim zonder fiscale beschermers

Het familiebedrijf is al generaties in de familie. Inge heeft het bedrijf overgenomen van haar ouders toen het aandelenkapitaal 1 miljoen euro waard was. Inmiddels is het uitgegroeid tot een internationaal opererend bedrijf met een waarde van 10 miljoen euro. Het gaat hier om een reële onderneming, dus dit bedrag is volledig opgebouwd uit ondernemingsvermogen. Inge is tijdig begonnen met het opvolgingsproces en haar zoon Tom heeft zich goed voorbereid. Inge besluit om de aandelen over te doen aan haar zoon en zo de continuïteit van het familiebedrijf te borgen. Deze opvolging heeft gevolgen voor de fiscus wat indirect het familiebedrijf raakt. Voor de familie ontstaan de volgende belastingclaims:

Box 2-heffing (moeder) bedraagt: €2.785.592

Schenkelasting (zoon) bedraagt: €1.426.119

Totaal te betalen belasting (familie): €4.211.711

Dit is een belastingdruk van ruim 42% op de waarde van het bedrijf. Deze claim kan alleen betaald worden door het verkopen van bedrijfsmiddelen en het drastisch beperken van de investeringsruimte van de onderneming. Dit remt zowel innovatie, verduurzaming als groei. Daarom zijn fiscale continuïteitsbeschermers zoals de BOR en DSR van enorm belang voor het behoud van het familiebedrijf en onze brede welvaart.

Het gaat hier om een fictieve casus en een indicatie van de belastingdruk

Met een snel veranderende wereld is nu hét moment om de koers voor de komende decennia te bepalen, richting vertrouwen, erkenning en ruimte om te ondernemen. Familiebedrijven hebben behoefte aan maatwerk dat recht doet aan hun maatschappelijke waarde en eigendomsstructuur.

FBNed | Familiebedrijven Nederland sprak daarom de afgelopen maanden met veel van onze leden, van kleine tot grote familiebedrijven en actief in vele sectoren, over hun zorgen en prioriteiten. Hun boodschap is duidelijk: zorg voor stabiliteit, eenvoud en een langetermijnvisie in beleid. Dit document bundelt deze inzichten in vijf thema's, elk voorzien van concrete voorstellen. Geen verlanglijst, maar een realistische agenda voor toekomstgericht beleid. Want alleen door nú te handelen, kan het nieuwe kabinet bouwen aan een robuust fundament voor het familiebedrijf en voor onze economie.

1. Definitie familiebedrijf

Een essentieel onderdeel van toekomstgericht beleid voor familiebedrijven is dat er een duidelijke omschrijving komt binnen de wet- en regelgeving.

Familiebedrijven verschillen namelijk fundamenteel van andere ondernemingen: zij combineren eigendom met verantwoordelijkheid, opereren met een langetermijnvisie en hebben een diepe maatschappelijke verankering. Er zijn juridische definities voor mkb- en grootbedrijf, voor start-ups en scale-ups maar niet voor familiebedrijven. Hierdoor sluit beleid vaak niet aan bij hun unieke karakter en positie. Bovendien maakt dit het lastig om politieke keuzes vorm te geven in wet- en regelgeving.

Dit gebrek aan een duidelijke afbakening heeft praktische gevolgen. Familiebedrijven vallen nu bij fiscale regelingen, rapportageverplichtingen en ander beleid vaak onder generieke categorieën als 'mkb' of 'grootbedrijf'. Daardoor worden hun specifieke uitdagingen – zoals opvolging binnen de familie, beperkte verhandelbaarheid van aandelen of langetermijninvesteringvisie – onvoldoende belicht. Bovendien bemoeilijkt het de mogelijkheid om gericht beleid te voeren dat deze ondernemingsvorm ondersteunt.

Daarnaast is het van belang dat het familiebedrijf als ondernemingsvorm vaker betrokken wordt in de statistiek. Uit ons onderzoek blijkt dat 90% van de familiebedrijven vindt dat dit nodig is om gericht beleid te formuleren dat werkt voor de economie.

Een heldere, wettelijke definitie maakt het mogelijk om beter te toetsen wat de effecten van wet- en regelgeving zijn op familiebedrijven én om in beleidsprocessen onderscheid te maken tussen verschillende typen eigendom en bestuur. Hiervoor kan worden aangesloten bij Europese kaders, waarin criteria zoals eigendomsstructuur, betrokkenheid van de familie en zeggenschap over strategische beslissingen centraal staan.

Beleidsaanbevelingen:

1. **Ontwikkel en veranker een formele definitie van het familiebedrijf in wet- en regelgeving.**
Sluit aan bij bestaande Europese kaders en definieer het familiebedrijf op basis van eigendom, zeggenschap en betrokkenheid.
2. **Gebruik deze definitie als toetsingskader bij nieuwe wet- en regelgeving.**
Maak bij elk beleidsvoorstel inzichtelijk wat de impact is op familiebedrijven als aparte groep.
3. **Zorg voor herkenning in statistiek en beleid.**
Neem de definitie op in de reguliere bedrijfsstatistieken en gebruik deze voor extra beleidsmonitoringen en evaluaties.

2. Regeldruk

Familiebedrijven opereren met een langetermijnvisie. Ze investeren, bouwen aan duurzame relaties en maken strategische keuzes met het oog op volgende generaties. Maar juist deze visie komt steeds vaker onder druk te staan door een toenemende hoeveelheid generieke regelgeving die slecht aansluit bij de realiteit van het familiebedrijf. De regeldruk die daarmee gepaard gaat raakt niet alleen de operationele bedrijfsvoering, maar ook het eigenaarschap zelf en daarmee de ruimte voor groei, innovatie en toekomstgerichte keuzes. En dit is juist het karakter dat familiebedrijven uniek maakt. Zo wordt 68% van de familiebedrijven door de huidige wet- en regelgeving gepusht om meer te kijken naar de korte termijn, terwijl zij juist willen focussen op de lange termijn.

Voor veel ondernemers wordt het eigenaarschap steeds meer een administratieve last in plaats van een mooie verantwoordelijkheid. Complexe rapportageverplichtingen, zoals op het gebied van duurzaamheid, dwingen hen tot papierwerk dat geen directe bijdrage levert aan maatschappelijke doelen. Door hun langetermijnvisie weten familiebedrijven als geen ander dat verduurzaming essentieel is voor hun voortbestaan. Maar wanneer die visie wordt belemmerd door bureaucratie, stokt de vooruitgang.

“Mijn vrouw en ik zijn grootouders van een kleinzoon. Het eerste dat je zo’n jochie leert is je eigen rotzooi opruimen. Dat geldt natuurlijk ook voor ons bedrijf. Uit een enquête bleek bovendien dat 82% van onze medewerkers duurzaamheid belangrijk vindt. Volgens AEGIR-Marine gaat duurzaamheid niet alleen om CO2-reductie, maar ook om hoe je omgaat met milieu, klanten, leveranciers en medewerkers. We zijn dan ook trots dat we het eerste maritieme B Corp-bedrijf ter wereld zijn geworden.

Ruud Muis, 1e-generatie AEGIR-Marine BV (FBNed Magazine)

Daar komt bij dat de regelgeving vaak is ontworpen voor grote multinationale bedrijven en zonder onderscheid wordt toegepast op familiebedrijven met een heel andere structuur en betrokkenheid. Dat leidt tot een ongewenste situatie waarin de overheid, uitvoeringsinstanties en familiebedrijven langs elkaar heen werken en elkaar niet begrijpen. Terwijl juist op het snijvlak van eigendom en beleid ruimte nodig is voor maatwerk, dialoog en gedeeld vertrouwen.

Toezicht en handhaving dienen doelgericht te zijn, en niet generiek of wantrouwend van aard. Alleen door de regels proportioneel, uitvoerbaar en voorspelbaar te maken, blijft het voor familiebedrijven mogelijk om te groeien op eigen kracht. Regels mogen langetermijngroei niet afremmen, maar moeten die mogelijk maken. Dat vraagt om structureel overleg tussen de overheid en vertegenwoordigers van het familiebedrijf om samen tot praktische, handhaafbare en maatschappelijk effectieve kaders te komen.

Beleidsaanbevelingen:

1. **Voeg een Small Mid-Cap-categorie toe, conform de Europese aanbeveling.**
Succesvolle (familie)bedrijven die uit het mkb groeien, worden nu direct als ‘groot’ bestempeld, terwijl hun schaal en structuur dat vaak niet rechtvaardigen. Een tussencategorie maakt proportioneel en passend beleid mogelijk voor deze doorgroeiers.
2. **Moderniseer het structuurregime.**
Sinds de invoering in de jaren 70 is het structuurregime voor middelgrote en grote bedrijven nooit aangepast aan de ontwikkelingen en hedendaagse dynamiek van het bedrijfsleven. Een update die ruimte geeft aan ondernemers en aansluit bij de Small Mid-Cap categorie is gewenst.
3. **Stel structureel overleg in tussen overheid en familiebedrijven.**
Gebruik praktijkervaringen om wetgeving uitvoerbaar en handhaafbaar te maken, met ruimte voor maatwerk.
4. **Geef ruimte aan langetermijnverantwoordelijkheid.**
Familiebedrijven sturen niet op snelle winst, maar op duurzame groei over generaties. Zorg dat beleid dit verschil erkent en deze ondernemingsvorm de ruimte geeft die zij verdient.

3. Privacy

Het recht op privacy is een fundamenteel beginsel van onze rechtsstaat. Natuurlijk hebben aandeelhouders van familiebedrijven ook recht op bescherming van hun persoonsgegevens en eigendomspositie. Dit gebeurt echter veel te weinig. Zo ervaart 97% van de aandeelhouders van familiebedrijven dat hun privacy steeds meer beperkt wordt. Ook de huidige opzet van het UBO-register (Ultimate Beneficial Owner) schuurt met het recht op privacy; 96% van de familiebedrijven vindt de plannen van de minister om journalisten toegang te geven tot dit gevoelige register ronduit verontrustend. Wat bedoeld is als instrument tegen witwassen en terrorismefinanciering, dreigt in de praktijk uit te groeien tot een register van publieke nieuwsgierigheid, met alle risico's van dien.

Voor familiebedrijven is dit geen theoretisch probleem. In tegenstelling tot beursgenoteerde ondernemingen zijn de aandeelhouders van familiebedrijven vaak direct betrokken bij het bestuur en de dagelijkse praktijk. Hun naam, belangen en woonplaats zijn geen abstracte gegevens, maar vormen concrete doelwitten voor fraude, intimidatie of andere onwenselijke druk. Wanneer deze informatie zonder heldere afbakening of bescherming wordt gedeeld, raakt dat niet alleen hun persoonlijke veiligheid en privacy, maar ook het vertrouwen om te ondernemen.

FBNed pleit daarom voor een zorgvuldige en proportionele implementatie van het UBO-register, in lijn met de Europese anti-witwasrichtlijn AMLD6, maar zonder toevoeging van nationale koppen. Dat begint met het herstellen van de balans tussen transparantie en privacy. Niet alle gegevens hoeven voor iedereen toegankelijk te zijn. De toegang tot het UBO-register moet tot het noodzakelijke minimum worden beperkt. Dit betekent dat alleen bevoegde instanties toegang mogen hebben en dat de groep met een aantoonbaar legitiem belang inhoudelijk afgebakend en wettelijk gedefinieerd dient te worden. Toegang tot dit register mag geen automatisme zijn, maar een uitzondering, waarbij waarborging, toezicht en sancties bij misbruik noodzakelijk zijn.

Tot slot is het van belang om administratieve lasten tot een minimum te beperken. Te vaak worden familiebedrijven geconfronteerd met verplichtingen die verder gaan dan volgens de Europese richtlijn nodig is. Dit legt onnodige druk op familiebedrijven en ondermijnt het draagvlak voor wetgeving die in de kern legitiem is.

Beleidsaanbevelingen:

1. **Beperk de toegang tot het UBO-register tot strikt noodzakelijke partijen.**
Zorg voor een scherpe wettelijke definitie van 'legitiem belang' en sluit partijen zonder duidelijke toezichtsrol uit.
2. **Zorg voor streng toezicht op rechtmatigheid bij toegangsverlening tot het register op grond van een legitiem belang, moet streng worden toegezien op rechtmatig gebruik.**
Controleer oneigenlijk gebruik – zoals het onrechtmatig opvragen en/of verspreiden van persoonsgegevens – en zorg voor gerichte sancties bij misbruik.
3. **Beperk administratieve lasten.**
Voorkom dat familiebedrijven extra verplichtingen krijgen bovenop wat Europees vereist is.
4. **Voorkom dat dezelfde UBO-informatie meerdere malen moet worden aangeleverd in het kader van KYC (Know Your Customer) onderzoeken.**
Maak het mogelijk dat verschillende bevoegde instanties gebruik kunnen maken van de klantgegevens die door een instantie reeds zijn opgevraagd. Als de klant/UBO/onderneming de gegevens eenmaal heeft aangeleverd en deze zijn gecontroleerd door een instantie, dan hoeft dat niet nog een keer.

“ De kernvraag van ons ondernemerschap is: hoe brengen we het familiebedrijf solide naar de toekomst? Als ondernemer draag je een grote verantwoordelijkheid. Daarom geloof ik dat we het bestaansrecht van ons familiebedrijf alleen voor de volgende generaties kunnen borgen wanneer wij het nu actief door de grote transities leiden, met de duurzaamheidstransitie voorop.

Brechtje van den Beuken, 2e generatie Bosch Beton
(Podcast: Bloedband en Bedrijfsvoering)

4. Kies voor effectieve belastingen

Familiebedrijven leveren al generaties lang een substantiële bijdrage aan de Nederlandse schatkist. Maar steeds vaker wringt de manier waarop belasting wordt geheven met de economische realiteit van het familiebedrijf. Ondernemers en familiebedrijven betalen graag hun belastingen omdat zij zich realiseren dat dit bijdraagt aan een welvarend Nederland. Het moment en de vorm waarin die druk wordt opgelegd stroken echter niet met wat logisch zou zijn: belasting betalen omdat er rendementen zijn, zoals winst of bij verkoop van de onderneming. Dan komen immers de liquide middelen vrij en worden het ondernemingsvermogen en de investeringscapaciteit niet aangetast.

Belastingheffing moet niet alleen rechtvaardig zijn, maar ook uitvoerbaar en afgestemd zijn op de kasstroom van het bedrijf. Juist daar ontstaan problemen bij familiebedrijven, omdat hun vermogen vaak grotendeels in illiquide aandelen zit. Wanneer de fiscus belasting int op basis van een papieren winst, terwijl er in werkelijkheid geen uitkering of verkoop plaatsvindt, ontstaat een mismatch tussen heffing en beschikbaar vermogen. Bij 86% van de familiebedrijven zou een jaarlijkse belasting op het ondernemingsvermogen de continuïteit van de onderneming ernstig schaden. Dit speelt bijvoorbeeld bij de voorgestelde vermogensaanwasbelasting in box 3. Deze heffing vereist jaarlijkse waardering én belastingafdracht op niet-gerealiseerde vermogensgroei. Voor familiebedrijven betekent dit niet alleen hoge administratieve lasten, maar ook grote druk op de liquiditeit.

Kies daarom in het nieuwe wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 voor een vermogenswinstbelasting voor illiquide aandelen, net zoals voor aandelen in start-ups. Dit ligt veel meer in lijn met de praktijk. Hierdoor wordt de vermogensbelasting nog steeds betaald, maar op een beter tijdstip, waardoor de continuïteit van het familiebedrijf niet in gevaar komt. Hetzelfde geldt voor een jaarlijkse vermogensbelasting als een percentage van het totale vermogen. Dit betekent namelijk ook dat er jaarlijks afgerekend moet worden over papieren winsten zonder dat er liquiditeit vrijkomt, tenzij het ondernemingsvermogen wordt uitgezonderd.

Een ander knelpunt is de onvoorspelbaarheid van het fiscale beleid. Familiebedrijven maken langetermijnplannen, vaak over tientallen jaren. Wisselend beleid, veranderende definities en onzekerheid zorgen ervoor dat investeringsbeslissingen worden uitgesteld of zelfs gestaakt. Een stabiel en voorspelbaar fiscaal kader is niet vrijblijvend, maar een voorwaarde voor continuïteit, groei en generatiewisseling.

Beleidsaanbevelingen:

1. **Voer een vermogenswinstbelasting in voor illiquide aandelen, in plaats van een vermogensaanwasbelasting.**
Heffing moet plaatsvinden bij realisatie, niet bij fictieve waardeinstijging. Vermogensaanwasbelasting zal grote gevolgen hebben voor de continuïteit van Nederlandse familiebedrijven.
2. **Voer géén vermogensbelasting in voor ondernemingsvermogen dat vastzit in de onderneming, maar laat belasting betalen als de middelen er zijn.**
Een generieke vermogensbelasting op het ondernemingsvermogen zorgt voor een ongekende aanslag op de liquiditeit van het familiebedrijf, met desastreuze gevolgen voor de gehele economie.
3. **Zorg voor stabiel en fiscaal beleid gericht op de lange termijn.**
Maak fiscale regels voorspelbaar voor ondernemers die over generaties heen plannen en investeren.

5. Bedrijfsopvolging

De bedrijfsopvolgingsfaciliteiten (BOR en DSR) zijn essentieel om de continuïteit van familiebedrijven te waarborgen bij een generatiewisseling. Zonder deze continuïteitsbeschermers worden ondernemingen geconfronteerd met een substantiële fiscale claim op het moment van overdracht. De erf- en schenkbelasting in combinatie met de inkomstenbelasting legt een directe aanslag het ondernemingsvermogen, waardoor investeringen moeten worden uitgesteld of zelfs de verkoop van (delen van) de onderneming noodzakelijk wordt. Deze belastingdruk kan wel oplopen tot 50% van de waarde van de onderneming (zie rekenvoorbeeld op pagina 4). Het gevolg: verlies van zelfstandigheid, het weglekken van winsten naar het buitenland en een enorme verzwakking van het Nederlandse ondernemerslandschap.

Uit onderzoek van KPMG (2021) blijkt dat 2 op de 3 familiebedrijven investeringen uitstelt bij opvolging indien er geen continuïteitsbescherming is. Onze achterban geeft aan dat door de BOR en DSR meer geïnvesteerd kan worden in groei en innovatie, maar ook in duurzaamheid. Zonder deze continuïteitsbeschermers zou onze economie achterop raken en dus onze concurrentiepositie verslechteren.

Bovendien is er de afgelopen jaren grote onduidelijkheid ontstaan over deze regelingen. Voorstellen tot versoering en het uitblijven van duidelijkheid leiden tot onzekerheid bij ondernemers die hun bedrijf willen overdragen aan de volgende generatie. Dat ondermijnt niet alleen het ondernemerschap, maar heeft ook bredere economische gevolgen. Familieleden die het stokje willen overnemen, mogen niet worden geconfronteerd met een fiscale barrière die hun voortgang onmogelijk maakt.

Daarnaast is de toegang tot de BOR en DSR op dit moment te beperkt. Veel succesvolle familiebedrijven die al generaties lang worden doorgegeven, vallen buiten de regeling vanwege hun eigendomsstructuur. Dat ontmoedigt het langetermijndenken en straft juist het type ondernemerschap dat Nederland nodig heeft. Beleid dat bedoeld is om het familiebedrijf te ondersteunen, moet ook daadwerkelijk alle familiebedrijven bedienen.

Een toekomstbestendige bedrijfsopvolging vereist daarom heldere, betrouwbare en inclusieve regelingen, die recht doen aan de grote diversiteit van familiebedrijven. Cruciaal is dat alle familiebedrijven voor de bescherming van hun continuïteit gebruik moeten kunnen maken van de bedrijfsopvolgingsregelingen. Er zijn diverse wetten en amendementen aangenomen die dit kunnen regelen. Maar de uitvoering laat op zich wachten, waardoor veel familiebedrijven in onzekerheid blijven.

Beleidsaanbevelingen:

1. Zorg dat alle familiebedrijven gebruik kunnen maken van de bedrijfsopvolgingsregelingen, zodat de continuïteit van hun onderneming geborgd blijft.
2. Laat de BOR en DSR werken voor ondernemers en niet voor beleggers.

6. Conclusie

Familiebedrijven vormen al generaties lang het fundament onder de Nederlandse economie. Hun kracht schuilt in de maatschappelijke betrokkenheid en impact, in het doorgeven in plaats van doorverkopen en in het bouwen aan een onderneming die wordt voorbereid op de lange termijn. Ze zorgen voor werkgelegenheid, innovatie, sociale samenhang en strategisch eigendom in de eigen regio en in ons eigen land.

Familiebedrijven roepen de formerende partijen op om een passend beleid te ontwikkelen, dat recht doet aan een sterk vestigingsklimaat waarin deze ondernemingsvorm gedijt. Het huidige beleid doet te vaak alsof alle ondernemingen op dezelfde manier functioneren, met dezelfde tijdshorizon en dezelfde drijfveren. Daarmee wordt miskend wat het familiebedrijf uniek maakt. Familiebedrijven vragen op deze manier niet om een uitzondering, maar om gericht beleid – zoals ook het geval is bij andere groepen in het bedrijfsleven.

Dit document benoemt de kernthema's en knelpunten voor familiebedrijven en hoe het nieuwe kabinet het verschil kan maken voor de lange termijn. Het is tijd om door te pakken en te kiezen voor een voorspelbaar ondernemingsklimaat waarin familiebedrijven weer toekomstgericht kunnen ondernemen.

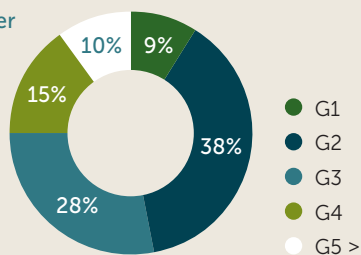

NxG International Summit in Den Haag, waar we Koningin Máxima ontvingen.

Over FBNed

FBNed | Familiebedrijven Nederland is hét inspirerend netwerk voor families die eigenaar zijn van een familiebedrijf. Wij helpen hen in hun ontwikkeling om een nog sterker familiebedrijf te worden. Daarnaast promoten we de maatschappelijke rol van familiebedrijven en zetten we ons in voor een goed familiebedrijvenklimaat in Nederland. Met meer dan 25 jaar ervaring hebben wij een unieke positie waar familiebedrijven uit alle sectoren en met diverse achtergronden samenkomen om kennis, ervaringen en inspiratie te delen. Op deze manier dragen zij bij aan de voortdurende groei en veerkracht van de Nederlandse samenleving.

Generaties aan de leiding onder de leden van FBNed

Colofon

Tekst: Albert Jan Thomassen

Eindredactie: Margreet Algra

Vormgeving: Janneke van den Biggelaar – ZuidWester design